

אלי אליהו

מתחת לפני האדמה

ומה לעשות שאצלי
 הנתוח הצליח ובגדר
 מתה. ולא נותרה
 אלא המוסיקה שהיה אבי
 שומע בתחנות הבושה,
 כשהמתין בחניון התת־קרקעי,
 לקחת אותי אל צבא העם,
 בדרך לעבודה.

ולא אשכח לעולם
 את עצב ידו המגששת
 אחר העברית, להחליף מהר,
 לפני שיוצאים ועולים
 מעל פני האדמה.

השיר הליירי הזה מתאר רגע אינטימי בין הדובר לאביו. האב מנסה להרחיק את מוצאו המזרחי ולראות בעצמו ישראלי למופת, תולדה של כור ההיתוך הכן-גוריוני, והתהליך הכאוב הזה עובר אלינו להפליא דרך פעולה פשוטה ומרומזת – הסיבוב הסמלי של כפתור הרדיו באוטו. כל זמן שהאב נמצא מתחת לאדמה, בחניון, והוא משוכנע כי איש אינו שומע, הוא חוטא בהנאתו מן המוסיקה הערבית. אך כשהוא יוצא לאוויר העולם, אל המרחב הפתוח של הרחוב הישראלי, הוא מעביר מיד לתחנה אחרת, ואנו מדמיינים שמדובר, ננית, בגלי צה"ל או בקול ישראל.

יפה הפתיחה "אין מדיאס רס" (באמצע הדברים), כך שהקורא מוכנס ישר אל תורעתו של הדובר, שמתברר שגם אצלו הרחקת המזרחיות אינה עובדת, כמו אצל אביו. יפה גם תכלית הנסיעה של האב ובנו: בדרך אל "צבא העם", אותו כור היתוך שהיה אמור למחות את כל ההבדלים. השיר לקוח מתוך "הכיוון מזרח" מס' 14, בעריכת מתי שמואלון, בת־שחר גורפינקל ועמרי הרצוג. ספר הביכורים של אלי אליהו יראה אור בקרוב בהוצאת "הליקון".